

- фінансів – динаміки прибутків і витрат, зниження витрат на функціонування членів мережі;
- організації – розвитку компетентності, обміну знаннями, спільності і координації зовнішніх і внутрішніх процесів;
- культури – побудови власної ідентичності та інтеграції партнерів.

Література

1. Карпенко Н.В. Управління маркетингом на підприємствах малого та середнього бізнесу : монографія / Карпенко Н.В. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. – 363 с.
2. Крикавський Є.В. Маркетингова політика розподілу : [навч. посібник] / Крикавський Є.В., Косар Н.С., Чубала А. – Львів : Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2009. – 232 с.
3. Економічна енциклопедія : у 3 т. / [редкол. С.В. Мочерний (відп.ред.) та ін.]. – К. : Видавн. центр «Академія», 2001. – Т. 2. – 848 с.
4. Економічна енциклопедія : у 3 т. / [редкол. С.В. Мочерний (відп.ред.) та ін.]. – К. : Видавн. центр «Академія», 2002. – Т. 3. – 952 с.
5. S.Skowron, B.Szymoniuk. Strategie układów sieciowych – perspektywa marketingowa, [w:] red. M.Daszowska, Marketig. Nowe trendy w marketingu, Wydawnictwo Politechnika Gdańska, Gdańsk, 2006.- s.95.
6. M.Romanowska. Przedsiębiorstwo partnerskie, Difin, Warszawa, 2001.-s.115.
7. A.Olczak. Struktury sieciowe przedsiębiorstw handlowych, w A.Olczak, J.Otto. Marketing w handlu i usługach, Monografie Politechniki Łódzkiej, Łódź, 2007.
8. A.Olczak. Współpraca handlowa partnerów na rynku b2b, [w:] A.Olczak, M.Urbaniak. Marketing business-to-business w praktyce gospodarczej, Difin, Warszawa, 2006.-s.54.
9. Франчайзинг в Україні в 2009 році. [Електр. ресурс]. – Режим доступу : <http://franchising.ua/stattya/565/franchayzing-v-ukraini-v-2009-roci/>.
10. A.Tokaj-Krzewska. Franchising – strategia rozwoju małych firm w Polsce, PWE, Warszawa, 2009,s.56.
11. M.Romanowska. Alianse strategiczne przedsiębiorstw, PWE, Warszawa, 1997,s.111.
12. M.Romanowska. Biznes międzynarodowy, SGH, Warszawa, 2006. – s.226.

Надійшла 18.10.2011

УДК 368 (477)

Є. М. ЗАБУРМЕХА

Хмельницький національний університет

ТРЕНДОВИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

В статті проаналізовані основні показники діяльності операторів страхового ринку за останні десять років, визначені недоліки та вказані перспективи подальшого розвитку.

The article analyzes the main indicators of the insurance market over the last decade, identified deficiencies and given the prospects for further development.

Ключові слова: страховий ринок, тенденції, перспективи розвитку.

Вступ. Перехід української економіки до ринкових відносин, розвиток нових форм власності, формування сучасної інфраструктури і зростання самостійності товаровиробників, з одного боку, та зменшення державного тиску на розвиток товарно-виробничих відносин, з іншого боку, докорінно змінили вектори розвитку національного фінансового ринку. Сьогодні особливості національної економіки та динаміки її розвитку визначають зміст та види фінансових послуг, які пропонують фізичним та юридичним особам.

Фінансовий сектор економіки є одним з найважливіших сфер, де відбувається формування та розподіл фінансових ресурсів і послуг, та який пов'язаний з діяльністю фінансових установ. Фінансовий ринок забезпечує накопичення і розподіл інвестиційних ресурсів та надання фінансових послуг.

Складовими фінансового ринку виступають грошово-кредитний ринок, страховий ринок, ринок цінних паперів та похідних (деривативів), ринок послуг спільного інвестування, ринок недержавних пенсійних послуг та інші ринки фінансових послуг.

Впродовж останніх років страхова галузь була чи не єдиною, яка отримувала стабільний значний приріст обсягів надання послуг. Але всевітні кризові процеси, які завдали відчутного удару економіці України, не могли не позначитися і на вітчизняному страховому ринку.

Водночас, незважаючи на номінальне зростання обсягів страхового ринку, ця галузь забезпечує сьогодні перерозподіл незначної частини внутрішнього валового продукту. Українські страхові компанії ще не акумулювали вагомий обсяг інвестиційних ресурсів, тому їх частина у вітчизняній економіці ще доволі мала. Так, наприклад, у 2010 році частка страхового ринку склала 2,1% ВВП, тоді як для економічно розвинених країн цей показник складає 8–12%.

Актуальність проблеми розвитку страхового ринку обумовлена необхідністю постійного відстеження тенденцій та виявлення особливостей функціонування даної сфери фінансової системи держави. Аналіз страхового ринку України, його стану, тенденцій і перспектив розвитку свідчить про певні здобутки та численні недоліки, притаманні як функціонуванню окремих страхових компаній, так і усього ринку у цілому. Тому дуже важливо визначити чіткі орієнтири необхідного та водночас можливого реформування національного ринку страхових послуг, внесок у цю справу страхових компаній, громадян, господарюючих суб'єктів і державних інституцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над проблематикою функціонування національного ринку страхування працювали такі відомі українські науковці, як: Осадець С., Базилевич В., Базилевич К., Гуцуляк С., Мних М., Залетов А., Фурман В. та ін. Ці роботи присвячені теоретичному обґрунтуванню та уточненню визначення поняття «страхування», його суті та значення в сучасних економічних відносинах, удосконаленню нормативної бази, підвищенню платоспроможності страхових організацій, формуванню ефективного стратегічного управління діяльністю страхових організацій.

Разом із тим багато проблем, пов'язаних з формуванням і розвитком ринку страхових послуг, до кінця не вирішені. Це потребує пошуку ефективних рішень страхового захисту різних груп суб'єктів.

Метою статті є проведення трендового аналізу аспектів функціонування страхового ринку України, визначення проблем його ефективної діяльності і на цій основі пріоритетних напрямів підвищення ефективності страхового захисту.

Виклад основного матеріалу. Страховий ринок України за останні десять років розвивався досить швидкими темпами та залишається найбільш капіталізованим серед інших небанківських ринків, особливо зважаючи на зменшення капіталізації в інших фінансових секторах економіки. Його розвиток на сучасному етапі відбувається за умов підвищення зацікавленості юридичних та фізичних осіб у захисті своїх майнових інтересів, розвитку ринку фінансових послуг та формування національної системи іпотечного кредитування, запровадження системи недержавного пенсійного забезпечення.

Проте, вітчизняний страховий ринок також має ряд недоліків. До них слід віднести:

- недосконалість нормативно-правової бази у сфері страхових послуг;
- недостатність фінансових ресурсів для забезпечення довгострокових зобов'язань з приводу страхування життя;
- відсутність обов'язкового медичного страхування за участю страховиків;
- чисельна кількість випадків шахраювання з боку страхових компаній, а також їхніх спроб ухилення від податків;
- недостатня прозорість фінансової звітності страхового сектора та відсутність якісної стратегічної інформації.

Для зовнішнього середовища сьогодні також є характерним високий рівень невизначеності. У таких умовах складно спрогнозувати розвиток страхового ринку навіть на один рік [1].

До 2009 року кількість страхових компаній в Україні постійно збільшувалась, найбільша кількість нових компаній була відкрита у 2007 році: 26 компаній «non-life» та 10 компаній «life». За результатами 2009 року загальна кількість страхових компаній в Україні складала 450, що на 19 компаній менше, ніж у 2008 році. У 2010 році кількість компаній знову почала зростати, але лише за рахунок ризикового страхування (кількість компаній «non-life» збільшилась на 11), натомість кількість компаній із страхування життя зменшилася на 5 та склала 67 страховиків. Динаміка кількості страхових компаній показана на рис. 1.

Однак, при зменшенні кількості страховиків з'явилася позитивна тенденція до зростання їх фінансової стійкості. Так у 2010 році при п'ятивідсотковому зростанні чистих страхових премій обсяги сформованих страхових резервів зросли на 12,1%. На 7,8% зросли загальні активи, з них активи, визначені законодавством для представлення коштів страхових резервів – на 16,9%. Зважаючи на це, можна стверджувати, що сьогодні відбувається та буде триватиме процес укрупнення компаній і перерозподілу ринку на користь крупних мережевих компаній.

Рис. 1. Динаміка кількості страхових компаній в Україні за 2001–2010 р.р.

Одним з найбільш вагомих показників діяльності страхового ринку є обсяги зібраних премій. Динаміка страхових премій досить хвилеподібна, так з 2001 року обсяги премій постійно підвищуються і у 2004 році зростають більше ніж на 10 млн грн порівняно з 2003, що складає 112% приросту. Але у 2005 році обсяги зібраних премій зазнали значного зменшення, а саме на 34%, і рівень 2004 року ринок зміг досягнути лише у 2008. Зростання основних показників діяльності страхового ринку у 2008 році вказувало на збереження позитивної тенденції зростання показників ділової активності (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка валових страхових премій за 2001–2009 р.р. (млн грн)

На жаль, 2009 рік, завдяки економічній кризі не став для страховиків більш прибутковим і зменшення обсягів страхових премій склало 15% від попереднього 2008 року. Розглянемо динаміку зміни значень показника валових страхових премій за період 2001–2010 рр. (рис. 3). При цьому окремо проаналізуємо дані за скорочений період : 2001–2008 рр.

Аналіз даних показує, що і для скороченого, і для повного періодів мала місце мінливість у зміні значень показника, однак в цілому спостерігалась тенденція до зростання. Для аналітичного вираження тенденції нами був здійснений пошук трендової залежності, яка б найкращим чином її описувала б.

Відбір проводився серед найбільш поширених типів залежностей: лінійної, експоненціальної і степеневої. Якість залежності оцінювалась за значенням коефіцієнта детермінації R^2 . В результаті найкращими і для скороченого, і для повного ряду даних виявилась степенева залежність (рис 3).

Високі значення коефіцієнтів детермінації свідчать про гарну якість побудованих моделей.

Відзначимо також, що залежність, побудована для повної сукупності даних, має значення параметрів моделі, близькі до значень параметрів першої моделі. Більший нахил лінії тренда в бік осі часу пояснюється зменшенням фактичних даних за 2009 та 2010 роки в порівнянні з прогнозними значеннями, отриманими за першою моделлю.

Рис. 3. Порівняльний аналіз динаміки валових страхових премій

Відхилення прогнозних значень від фактичних становить для 2009 року – 24%, для 2010 року – 22%. З цього можна зробити висновок, що кризові явища в економіці країни здійснили помітний вплив на значення досліджуваного показника, однак у 2010 році в порівнянні з попереднім роком цей вплив зменшився. З цього можна зробити припущення, що найближчим часом тенденція у зміні значень досліджуваного показника вийде на форму, яка мала місце у докризовий період.

Також слід розглянути динаміку обсягів та структури валових страхових премій, яка представлена у таблицях 1-2.

Таблиця 1

Динаміка валових страхових премій за видами страхування за 2001–2010 р.р. (млн грн.)

Види страхування	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Страховання життя	15,7	23,9	72,9	186,9	321,3	450,8	783,9	1095,5	827,3	906,5
Добровільне особисте страхування (крім страхування життя)	199,1	257,6	368,2	414,6	520,1	723,4	1021,2	1451,2	1442,3	1679,1
Добровільне майнове страхування	2222,3	3413,8	7734,4	16612,7	10526,1	11114,5	14150,9	18409,3	14769,8	16607,5
в т.ч. страхування фінансових ризиків			4443,6	8973,7	4056,1	3446,4	3798,4	3705,5	2488,4	2894,3
Добровільне страхування відповідальності	243,0	341,2	451,3	1567,2	472,6	490,7	592,6	1018,8	1080,4	1116,1
Недержавне обов'язкове страхування	276,8	350,5	459,6	562,1	931,1	954,2	1427,2	2016,0	2314,7	2767,6
в т.ч. страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів (звичайні та додаткові договори)				241,8	558,9	578,1	970,6	1470,1	1683,8	2061,4
Державне обов'язкове страхування	73,6	55,1	48,9	87,8	82,3	96,3	32,4	17,2	7,5	4,9
Разом	3030,5	4442,1	9135,3	19431,3	12853,5	13829,9	18008,2	24008,0	20442,0	23081,7

Найбільшу частку у структурі страхових премій посідає добровільне майнове страхування (в т.ч. страхування фінансових ризиків), але у 2003 та 2004 р.р. страхування фінансових ризиків займало найбільшу частку у структурі валових страхових премій, натомість у подальшому надходження від страхування фінансових ризиків поступово зменшуються.

На відміну від інших видів страхування, які хвилеподібно змінюють власну частку у структурі валових страхових премій, страхування життя стає більш популярним серед населення і його частка впевнено та стабільно зростає. Так у 2001 році частка страхування життя складала лише 0,5% у загальній структурі валових страхових премій, а у 2008 році цей показник поступово зріс вже до 4,6%. У період кризи частка страхування незначно знизилася, так у 2009 відбулося зниження частки до 4,0%, а у 2010 – ще на 0,1%.

Навпаки, тенденція до постійного зменшення частки у загальній структурі страхових премій спостерігається за державним обов'язковим страхуванням. Так, з 2,4% у 2001 році вона зменшилася до 0,021% у 2009 р.

Таблиця 2

Динаміка структури валових страхових премій за 2001–2010 р.р. (%)

Види страхування	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Страховання життя	0,5	0,5	0,8	1,0	2,5	3,3	4,4	4,6	4,0	3,9
Добровільне особисте страхування (крім страхування життя)	6,6	5,8	4,0	2,1	4,0	5,2	5,7	6,0	7,1	7,3
Добровільне майнове страхування	73,3	76,9	84,7	85,5	81,9	80,4	78,6	76,7	72,3	59,4
в т.ч. страхування фінансових ризиків	-	-	48,6	46,2	31,6	24,9	21,1	15,4	12,2	12,5
Добровільне страхування відповідальності	8,0	7,7	4,9	8,1	3,7	3,5	3,3	4,2	5,3	4,8
Недержавне обов'язкове страхування	9,1	7,9	5,0	2,9	7,2	6,9	7,9	8,4	11,3	3,1
в т.ч. страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів (звичайні та додаткові договори)	-	-	-	1,2	4,3	4,2	5,4	6,1	8,2	8,9
Державне обов'язкове страхування	2,4	1,2	0,5	0,5	0,6	0,7	0,2	0,1	0,0	0,0
Разом	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Динаміка валових страхових виплат не зазнавала таких коливань, як валові страхові премії. До 2008 року цей показник зростав досить значними темпами. Але зменшення обсягів ринку у період кризи позначилися також і на цьому показнику (рис. 4).

Рис. 4. Динаміка валових страхових виплат за 2001–2010 р.р. (млн грн.)

Так, якщо у 2005 році обсяги премій на українському страховому ринку знизилися на третину (33,85%), то виплати, навпаки, збільшилися майже на чверть (22,97%). І лише у 2009 та 2010 роках сума страхових виплат була меншою за попередній рік відповідно.

Проведемо аналогічне дослідження тенденцій у зміні значень показника валових страхових виплат, виділивши окремо у вихідній сукупності даних період з 2001 по 2008 р. (рис. 5).

Візуальний аналіз скороченої сукупності даних показує, що найкращою трендовою залежністю може виявитись експоненціальна залежність. Проведені розрахунки підтвердили це припущення, причому цей же тип залежності виявився найкращим (за значенням коефіцієнта детермінації) і для повної сукупності даних.

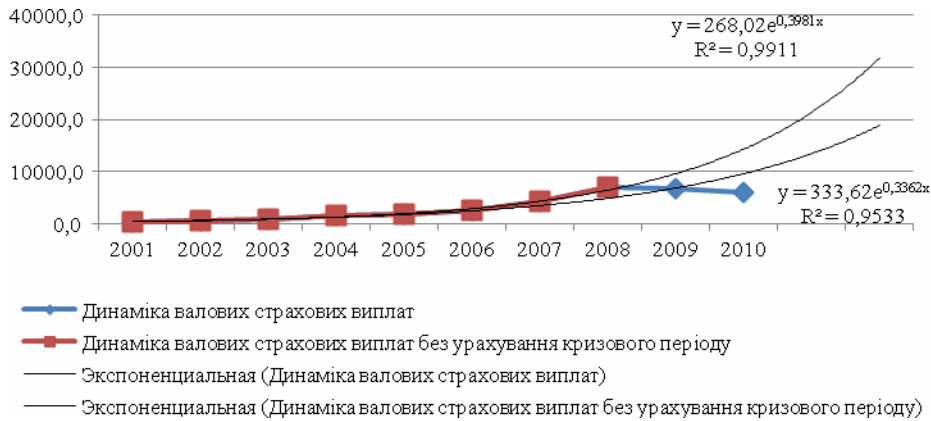

Рис. 5. Прогнозування показника за допомогою експоненціальної залежності

Однак візуальний аналіз прогнозних значень на 2009 та 2010 рік, побудований та моделлю для скороченої сукупності даних, показує, на наш погляд, дещо завищений результат: сума страхових виплат у 2010 році в порівнянні з 2008 роком мала би зрости більше, ніж у два рази. Тому для подальшого аналізу скористаємось степеневими залежностями, які мають дещо гіршу, однак, разом з тим задовільну якість, пояснюючи близько 90% мінливості значень показника (рис. 6).

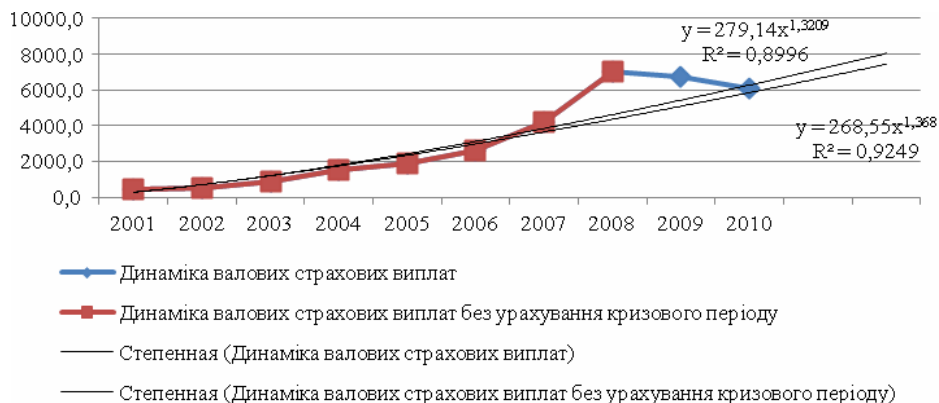

Рис. 6. Прогнозування показника за допомогою степеневі залежності

При цьому слід відзначити, що для фактичних даних у 2009 та 2010 роках має місце зменшення значень, у той час як модель відображає тенденцію до зростання. Якщо припустити, що істотне зростання значення досліджуваного показника у 2008 році відбулось завдяки сприятливому збігові обставин, а також те, що спадаюча тенденція у найближчому майбутньому зміниться зростаючою, побудовану модель цілком можна використовувати для прогнозування.

Динаміка валових страхових виплат та їх структури показана у табл. 3–4.

Слід зазначити, що протягом розглянутого періоду структура страхових виплат змінювалася не так радикально, як структура страхових премій.

Так, впродовж всього періоду найбільшу частку у структурі валових страхових виплат займало добровільне майнове страхування. Але у 2001 році вона складала лише 34,8%, тоді як у 2008 році досягла вже 82,9%. У 2009 році частка валових виплат за цим показником знизилася до 78,3%. Це пояснюється зростанням банківського сектору та поширенням популярності авто та іпотечного кредитування відповідно створюючи попит на такі види страхування, як КАСКО та страхування нерухомості.

Таблиця 3

Динаміка валових страхових виплат за 2001–2010 р.р. (млн грн.)

Види страхування	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Страхування життя	4,8	2,7	2,6	11,8	9,7	16,0	23,9	37,7	62,7	52,6
Добровільне особисте страхування (крім страхування життя)	115,2	146,8	182,4	347,6	269,3	309,4	422,9	586,4	703,4	797
Добровільне майнове страхування	147,5	227,4	447,9	923,6	1361,0	1977,5	3406,0	5843,6	5275,9	2318,2
в т.ч. страхування фінансових ризиків	-	-	165,2	241,2	566,9	792,2	1076,7	1611,8	2115,1	2042,5
Добровільне страхування відповідальності	45,6	54,8	56,2	47,9	48,8	35,0	47,1	34,1	25,7	27,3
Недержавне обов'язкове страхування	42,3	59,2	124,4	130,9	127,3	177,0	276,9	532,1	662,5	12,7
в т.ч. страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів (звичайні та додаткові договори)	-	-	-	77,3	110,9	159,3	245,6	522,0	639,6	849,7
Державне обов'язкове страхування	68,7	52,2	47,1	78,5	78,2	84,7	36,1	16,7	7,1	4,6
Разом	424,1	543,1	860,6	1540,3	1894,3	2599,6	4212,9	7050,6	6737,3	6104,6

Натомість, частка виплат за договорами добровільного особистого страхування зменшилася з 27,2% до 8,3% з 2001 до 2008 років відповідно, але у період кризи навпаки збільшилася до 10,4 та 13,1 у 2009 та 2010 роках відповідно.

Державне обов'язкове страхування взагалі втратило свої позиції і до 2010 року його частка у структурі валових страхових виплат знизилася до 0,1% із 16,2 у 2001 р.

Отже, у порівнянні з 2001 роком обсяг страхових премій зріс в 6,75 рази, а обсяг виплачених страхових відшкодувань зріс в 15,86 рази. Також можна бачити, що страхові виплати в цілому є значно нижчими за отримані страхові премії.

Взагалі темпи зростання валових страхових премій та виплат дещо різняться (рис. 7).

Як ми бачимо, темпи зростання валових страхових виплат у докризовий період мали постійну позитивну динаміку, тоді як аналогічному показнику страхових премій притаманні різкі коливання. Натомість за останні два роки темпи зростання валових страхових виплат демонструють негативну тенденцію, тоді як показник валових премій у 2010 році зазнав збільшення.

Динаміка рівня валових страхових виплат (відношення валових виплат до валових премій) показана на рис. 8.

З рис. 8, де наведені розраховані рівні страхових виплат щодо кожного року, бачимо, що максимального значення рівень виплат на страховому ринку в цілому сягнув у 2009 р. і становив 33,0%, але у 2010 знизився до 26,4%. Різке підвищення цього показника на початку кризового періоду пояснюється значним зниженням курсу національної валюти, тоді як компенсація за багатьма договорами страхування (зокрема КАСКО) відбувалася з прив'язкою до курсу долара або євро.

Мінімальне значення цього показника становило у 2004 р. і склало 7,9%. Усереднене значення даного показника з 2001 по 2010 р. для ринку в цілому склало 18,9%.

Динаміка структури валових страхових виплат за 2001-2010 р.р. (%)

Види страхування	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Страхування життя	1,1	0,5	0,3	0,8	0,5	0,6	0,6	0,5	0,9	0,9
Добровільне особисте страхування (крім страхування життя)	27,2	27,0	21,2	22,6	14,2	11,9	10,0	8,3	10,4	13,1
Добровільне майнове страхування	34,8	41,9	52,0	60,0	71,8	76,1	80,8	82,9	78,3	38,0
в т.ч. страхування фінансових ризиків	0,0	0,0	19,2	15,7	29,9	30,5	25,6	22,9	31,4	33,5
Добровільне страхування відповідальності	10,8	10,1	6,5	3,1	2,6	1,3	1,1	0,5	0,4	0,4
Недержавне обов'язкове страхування	10,0	10,9	14,5	8,5	6,7	6,8	6,6	7,5	9,8	0,2
в т.ч. страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів (звичайні та додаткові договори)	0,0	0,0	0,0	5,0	5,9	6,1	5,8	7,4	9,5	13,9
Державне обов'язкове страхування	16,2	9,6	5,5	5,1	4,1	3,3	0,9	0,2	0,1	0,1
Разом	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

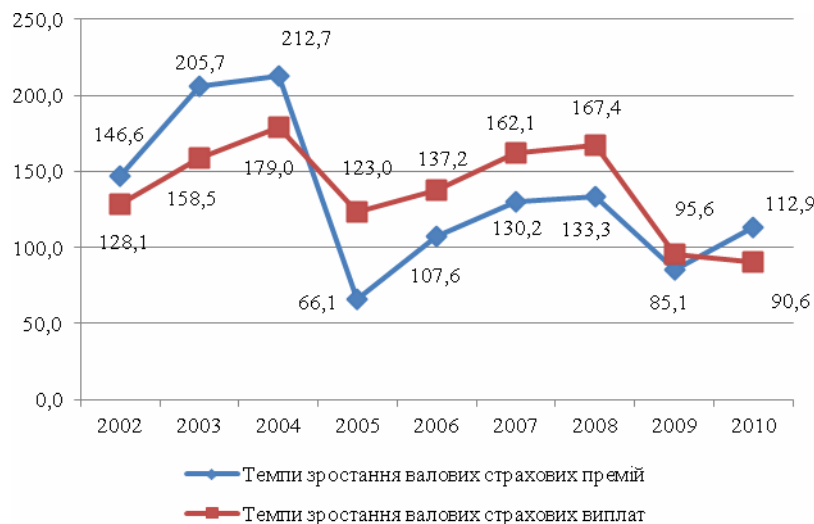

Рис. 7. Динаміка темпів приросту валових страхових премій та виплат

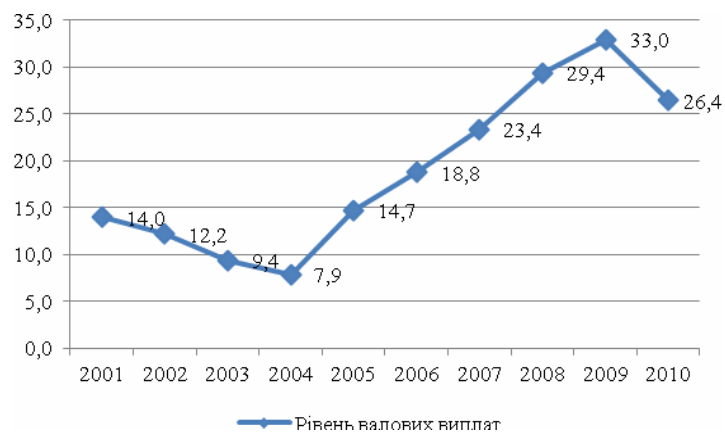

Рис. 8. Динаміка рівня страхових виплат

Зважаючи на те, що суми страхових премій та страхових виплат по ринку страхування в цілому включають у себе грошові потоки із ризикового страхування та страхування життя, договори за яким носять довгостроковий характер. Однак, через недостатній розвиток цього сектору страхового ринку в Україні (частка премій зі страхування життя в загальній сумі страхових премій у 2009 р. становила лише 4,0%), виключимо взагалі його з розгляду та проаналізуємо рівень страхових виплат тільки по ринку загального страхування.

За останні дев'ять років усереднений рівень страхових виплат незначно зріс і становить 20,7%. Але, якщо порівнювати з нормою 70%, яка наведена в урядовій Концепції розвитку страхового ринку до 2010 року, то значення рівня страхових виплат в Україні як по страховому ринку в цілому, так і по ринку загального страхування є дуже низькими.

Рівень страхових виплат в економічно розвинених країнах Європи в середньому наближається до 75%. У Великій Британії, що є країною з багатовіковим страховим ринком, він складає 67,3%. Таким чином, еталонним значення показника рівня страхових виплат можна умовно прийняти інтервал в 67–75%. Це ще раз підтверджує прірву між страховими ринками України та країн ЄС (навіть у Польщі, страховий ринок якої в дослідженнях часто порівнюється з українським, даний показник становить близько 62,8%).

Висновки. Здійснене дослідження українського страхового ринку засвідчило як позитивні, так і окремі негативні тенденції його розвитку. Це зумовлено низкою специфічних особливостей страхування. Враховуючи здобутки та недоліки вітчизняного ринку страхових послуг слід зазначити його значні перспективи подальшого розвитку які зумовлюватимуться формуванням і реалізацією довгострокової стратегії та активної поточної політики держави в страховій сфері.

Задля подальшого розвитку та освоєння компаніями вітчизняного страхового ринку має бути підвищена ефективність менеджменту та маркетингового аналізу сегментів ринку (виділення окремих груп споживачів страхових продуктів, проведення комплексних маркетингових досліджень для підготовки цільових програм страхових компаній з максимального задоволення потреб споживачів, інтересів держави та самих страховиків, взаємна координація їх діяльності з виконання цих програм і заходів). Також необхідно визначити основні напрями формування механізму страхових послуг для забезпечення соціального захисту, зокрема: страхування майна, страхування відповідальності, страхування фінансових ризиків, а також методичне страхування, страхування життя від нещасних випадків на виробництві. Необхідно передбачити розширення переліку страхових послуг, інфраструктури, удосконалення порядку оподаткування страхової діяльності, подальшу інтеграцію України в міжнародні структури.

Усунення негативних чинників розвитку страхового ринку пришвидшить соціально-економічні реформи та забезпечить стабільний розвиток національної економіки, сприятиме інтеграції України до регіональних та світових страхових ринків.

Література

1. Сіренко І. Аналіз розвитку страхового ринку та оцінка його перспектив / І. Сіренко // Страхова справа. – 2009. – № 3(35). – С. 23-25.
2. Форіншурер інтернет журнал зі страхування: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com/stat/>

Надійшла 05.10.2011

УДК 336.71

В. С. КУКЛЮК, П. Г. ЖЕВСЬКИЙ
Хмельницький національний університет

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ У СВІТОВУ СИСТЕМУ СТРАХУВАННЯ

У статті досліджено питання інтеграції українського ринку страхових послуг у світову систему. Розглянуто вплив лібералізації торгівлі страховими послугами на розвиток страхових ринків. Проаналізовано структуру і динаміку світового страхового ринку. Оцінено взаємодію українського ринку зі страховими ринками європейських країн. Розглянуто можливість участі іноземного капіталу в розвитку національного страхового ринку.

In the article it is investigated questions of integration of the Ukrainian market of insurance services in world system. Influence of trade liberalization by insurance services on development of the insurance markets is considered. The structure and dynamics of the world insurance market is analysed. Interaction of the Ukrainian market with the insurance markets of the European countries. The opportunity of the foreign capital participation in development of the national insurance market is considered.

Ключові слова: страховий ринок, страховий продукт, страхова послуга, інтеграція ринку страхування.

Актуальність теми. В сучасній світовій економіці ринок страхових послуг виконує надзвичайно важливу роль. Через даний ринок відбувається перерозподіл ризиків і грошових потоків, що забезпечують